

RIKSANTIKVAREN - Skoger gamle kirke

Funn nr. 2101

Myntkabinettet - Historisk Museum, Oslo
Frederiksgate 2
Oslo

Att.: Kolbjørn Skaare

Deres Ref.: KS

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER Universitetet i Oslo		
Saksb.	KOSK	Kopi
Ark:	0602	
Saksnr.	0015877	Dok.nr.: 1

Dato: 01.03.2000

Vår ref: GEB

Myntfunn fra Skoger gamle kirke, Drammen

ARKIV

Oversender som avtalt mynter funnet ved de innledende arbeider i Skoger gamle kirke, Drammen kommune.

I de vedlagte funnposer finnes følgende 3 antatte mynter:

1. Pynteknapp eller muligens brakteat ?
2. Skilling 1600-tall.
3. Middelalder mynt.

Vi har fortsatt to områder i kirken som gjenstår for utgravning. Dette arbeidet blir påbegynt senere på våren. Nye myntfunn blir fortløpende innlevert.

Alle jordmasser fra utgravningsarbeidet blir deponert og vannsoldet før prosjektet avsluttes. Kopi av dokumentasjonen, dvs innmåling og beskrivelser av funnsted for mynt, vil bli oversendt når prosjektet er avsluttet.

Vi er naturligvis spent på din vurdering av middelaldermynten du nå har mottatt. Jeg ringer deg i begynnelsen av uke 10 for å høre hva du har kommet frem til.

Vennlig hilsen

Geir Erik F. Bardalen

DERES REF. Brev/notat
VÅR REF. 097 JEJE
Ark. E-72/2.2 M19/00
Krysshenv.: 1998/2416 A-72
DERES DATO 16.02.2000
VÅR DATO 20.03.2000

Castor kompetanse
Geir Erik Bardalen
Postboks 3552
3007 Drammen

ARKIV

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER	
Universitetet i Oslo	
Saksb. JMA	Kopi
23 MARS 2000	
Ark.: 0602	
Saksnr. 00/5877	Dok.nr.: 2

SKOGER GAMLE KIRKE, DRAMMEN KOMMUNE - ARKEOLOGISK
UNDERSØKELSE VED UTBEDRING AV RÅTESKADER I GULV.
FORVALTNINGSMESSIGE OG FAGLIGE FORUTSETNINGER, JF. LOV
OM KULTURMINNER (kml) §§, 3, 4 OG 8.1 LEDD

Riksantikvaren gjennomfører siden 1999, i samarbeid med Kirkesjefen i Drammen kommune, en omfattende reparasjon av Skoger gamle kirke. Det er foretatt flere befaringer, hvor Distriktskontoret har vært til stede ved noen. Vi har mottatt Deres brev av 16.02.2000 med orienterende notat om gjennomføring av arkeologiske undersøkelser. Vi viser videre til telefonsamtale 17.02.2000 samt til befaring 19.01.2000. Meldt startdato er 23.03.2000. Arbeidet meldes av Geir Erik Bardalen og utføres av Castor kompetanse.

Arbeidet vil berøre et område som er automatisk fredet i medhold av kml § 4 jfr. § 3, i dette tilfelle Skoger gamle kirke samt rester av kirkegården fra middelalderen. I henhold til kml § 3 jfr. § 4 er det forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner med mindre det foreligger tillatelse etter kml § 8. I henhold til forskrift om faglig ansvarsfordeling kap 1, § 2 er Riksantikvaren gitt myndighet til å fatte vedtak etter kml § 8.

Berørt område

For å kunne gjennomføre utbedring av råteskader, er det nødvendig å foreta gravearbeider i kirkens skip, i østre halvdel og nordvestre hjørne, samt på utsiden av grunnmuren til skipet i nord, vest og syd. Det finnes avsatte kulturlag i inntil 0,6 m tykkelse i skipet. Gravearbeidene utføres som en arkeologisk undersøkelse, og skal skje i forlengelse av de registreringsarbeider som har pågått siden høsten 1999. Hensikten med undersøkelsene er å grave frem fast/drenert undergrunn, for utbedring av fundamentering til kirkens gulv og galleri, lokalisere områder med vanninnsig i skipet samt å foreta avbøtende tiltak for å forhindre fremtidige skader.

Distriktskontorets forvaltningsmessige og faglige merknader:

De beskrevne tiltakene vil kunne berøre intakte kulturlag fra middelalderen. Riksantikvaren er å betrakte som tiltakshaver sammen med Kirkesjefen i Drammen. Riksantikvaren fattet ikke vedtak om dispensasjon etter kml § 8, for egne tiltak på automatisk fredete kulturminner og anlegg som er initiert i den hensikt å verne kulturminnet.

Brev av 16.02.2000, som har formen av et notat, beskriver bakgrunn og forutsetninger for en arkeologisk undersøkelse. Det er beskrevet hvor det må gjøres inngrep, og hvilken graveteknisk nøyaktighet som ligger til grunn for de enkelte arkeologiske gravearbeider. Ved befaring 19.01.2000 er fremgangsmåte og omfang diskutert i detalj mellom Bardalen og undertegnede.

Vi vurderer at tiltaket med å utbedre fundamenteringen til kirkens gulv samt å stoppe vanninnsiget i kirken som nødvendig for å bevare og verne kirken. Tiltaket vil ikke virke inn på det automatisk fredete kulturminnet mer enn absolutt nødvendig, og vi går inn for at tiltaket gjennomføres som beskrevet.

I forbindelse med ordinær dispensasjon etter kml § 8 1. ledd blir det i alminnelighet stillet vilkår om å sikre kildeverdien av kulturminnet, herunder kunnskap om kirkebygningen, kulturlaget og kirkegården. I dette tilfelle forutsettes det at det blir foretatt en forsvarlig arkeologisk dokumentasjon av lagfølge, strukturer og enkeltheter ved funnforhold i de jordlag som skal graves vekk. Dersom det er mulig skal det graves i gamle grøfter.

Forutsetninger for arkeologisk undersøkelse:

Castor kompetanse, Geir Erik Bardalen har tillatelse til å foreta en begrenset arkeologiske undersøkelser i forbindelse med omfundamentering av gulv i Skoger gamle kirke samt ved graving av dreneringsgrøfter langs grunnmurene til kirken som vist på vedlagte skisse, stemplet og datert 20.03.2000.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

Gravearbeider i forbindelse med tiltaket skal *hvis mulig* begrenses til gamle grøfter/omrørte masser.

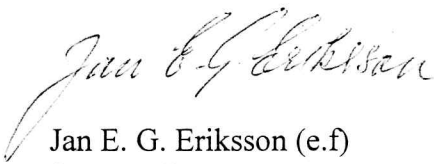
Den arkeologiske undersøkelsen og dokumentasjonen skal skje etter vanlig praksis, med utarbeidelse av en rapport. Distriktskontor Syd kvalitetssikrer de arkeologiske undersøkelsene og rapporteringen. Krav til dokumentasjon og rapportering fremgår av vedlagte standard for Distrikt Syd.

Såfremt tiltaket ikke kan gjennomføres som vist på vedlagte skisse stemplet og datert 20.03.2000, fordi det kreves større endringer skal dette forelegges oss til ny avgjørelse.

Tillatelsen gjelder til 01.10.2000. Dersom gjennomføring etter den tid fortsatt er aktuell må det sendes ny beskrivelse for hvordan arbeidene ønskes gjennomført, med en begrunnelse for hvorfor den opprinnelige planen må fravikes.

Dersom det under arbeidet fremkommer faste strukturer av automatisk fredete kulturminner, eller det blir gjort ekstraordinære funn, skal arbeidet stanses i den utstrekning dette kan berøre kulturminnet eller funnet. Riksantikvaren avgjør deretter om arbeidet kan fortsette og vilkårene for dette, jfr. kml § 8, 2. ledd. Dersom det blir gjort funn av løse kulturminner eldre enn 1537, gjenstander, er disse statens eiendom, jfr. kml § 12. Kostnader for konservering og magasinering av slike funn vil bli beregnet av UKM Oldsaksamlingen, Universitetet i Oslo. Omfang av eventuell nødvendig konservering avklares etter at undersøkelsene er avsluttet.

Med hilsen

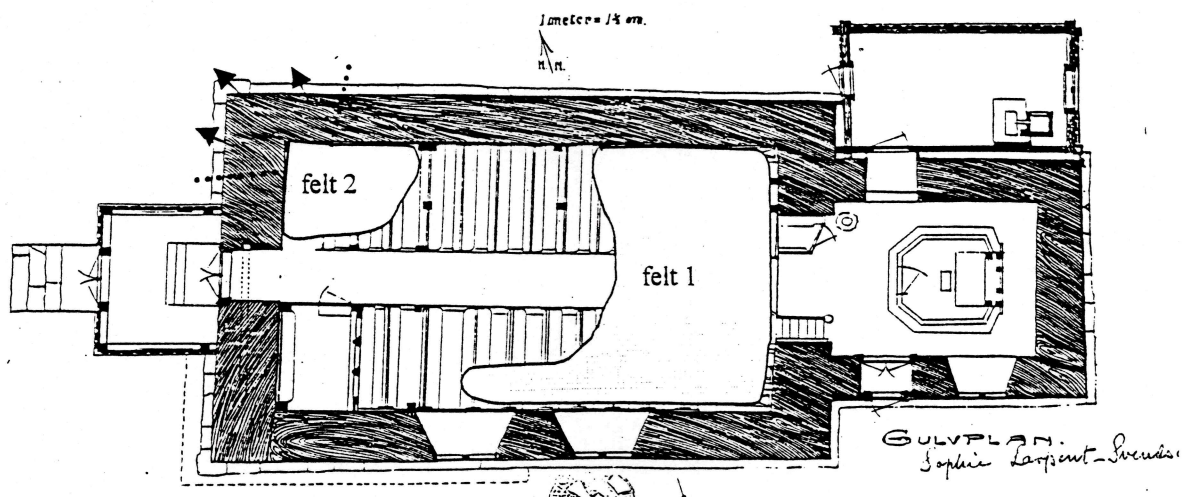

Jan E. G. Eriksson (e.f)
førsteantikvar

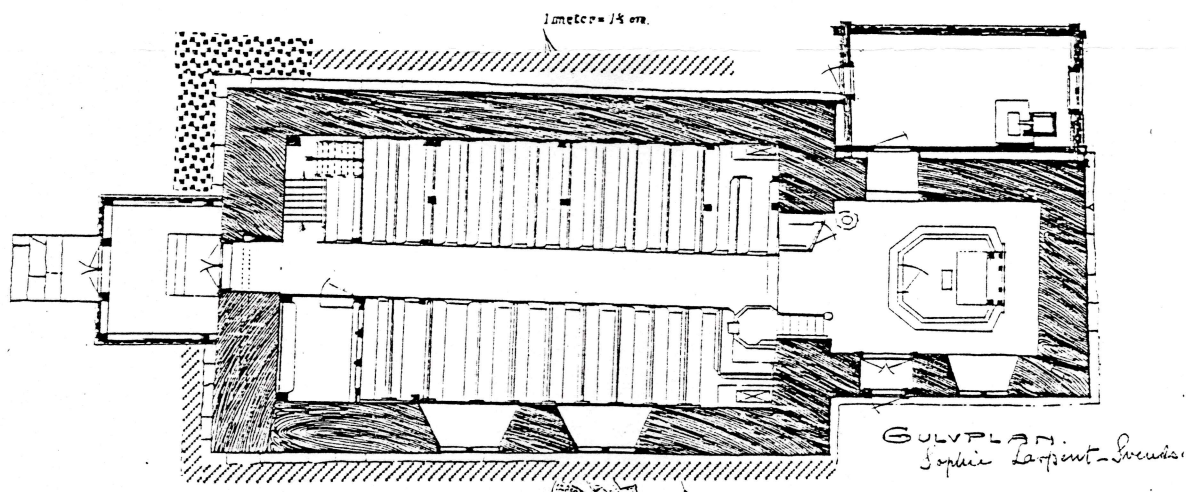
Vedlegg: Kart over berørt område, påtegnet og datert 20.03.2000
Dokumentasjonsstandard for Distrikt Syd.

Gjenpart: Riksantikvaren, Oslo
Drammen kirkelige fellesråd, Kirkesjefen
UKM Oldsaksamlingen
Buskerud Fylkeskommune, Kulturavdelingen

SKOGER GAMLE KIRKE, DRAMMEN KOMMUNE - ARKEOLOGISK UNDERSØKELSE VED
 UTBEDRING AV RÅTESKADER I GULV. FORVALTNINGSMESSIGE OG FAGLIGE
 FORUTSETNINGER, JF. LOV OM KULTURMINNER (KML) §§, 3, 4 OG 8.1 LEDD: BERØRT
 OMRÅDE

Figur 1 - viser situasjonen inne i kirkebygningen: Felt 1 og 2 utgjør områder med nedfuktete jordlag. Øvrig areal er enten for storstedelen tørre eller er bart fjell. Felt 1 er et sammenhengende område med sterkt nedfuktete jordlag; varierende i tykkelse fra 0 > 20 cm. Felt 2 utgjør et parti i skipets hjørne mot nordvest med fritt vann magasinert i et ca 60 cm tykt jordlag. Pilene viser bevegelsesretningen på nordvest-hjørnets setningsskade.

Figur 2 - viser utvendige avbotende tiltak: Skravert område representerer jordlag på fjell med en varierende tykkelse fra 0 > 40 cm. Det foretas her en avtørring i om lag 30 cm bredde. Punktmerket felt utenfor skipets NV-hjørne utgjør jordlag på fjell med en tykkelse varierende fra 40 > 70 cm. Det graves her med en sjaktbredde på 70 cm ut fra sokkelen.

Riksantikvaren,
 Distriktskontor Syd

20.03.2000.

Jan E.G. Eriksson

Jan E.G. Eriksson (e.f)
 førsteantikvar

UNIVERSITETETS KULTURHISTORISKE MUSEER Universitetet i Oslo		
Saksb.	20 DES. 2000	Kopi
Ark.: 0602		
Saksnr. 00/5877	Dok.nr.: 3	

DERES REF. Melding v/Geir Erik Bardalen
VÅR REF. 357 JEJE
Ark. E-72/2.2 M77/00
Krysshenv.: 2000/00592 EK/JEJE A-70

DERES DATO 06.12.2000
VÅR DATO 15.12.2000

ARKIV

Drammen kirkelige fellesråd
Kirkesjefen i Drammen
Gamle kirkeplass 7
3019 Drammen

SKOGER GAMLE KIRKE, DRAMMEN KOMMUNE - VARSEL OM
GRAVING AV GRØFT FOR LEDNINGER PÅ KIRKEGÅRDEN I HENHOLD
TIL LOV OM KULTURMINNER (KML) AV 9. JUNI 1978 NR 50, § 11
FØRSTE LEDD PKT. A

Riksantikvaren gjennomfører siden 1999, i samarbeid med Kirkesjefen i Drammen, en omfattende reparasjon og sikring av Skoger gamle kirke. Vi har mottatt brev fra Castor kompetanse v/ Geir Erik Bardalen av 06.12.2000 med beskrivelse av forestående tiltak med graving av grøft for ledninger på kirkegården. Vi viser videre til befaringsrapport med Bardalen 05.12.2000.

Arbeidet vil berøre et område som er automatisk fredet i medhold av kml § 4 jfr. § 3, i dette tilfelle den middelalderke kirkegården ved Skoger gamle kirke. I henhold til kml § 3 jfr. § 4 er det forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner med mindre det foreligger tillatelse etter kml § 8. I henhold til forskrift om faglig ansvarsfordeling kap 1, § 1 er Riksantikvaren gitt myndighet til å fatte vedtak etter kml § 8. Denne saken gjelder imidlertid ikke en søknad om dispensasjon, men et tiltak for å sikre kirkebygningen. For slike sikringstiltak er det kml § 11 første ledd pkt. a som kommer til anvendelse.

- a. "a. Etter denne bestemmelsen har vedkommende myndighet, når grunneier eller bruker er varslet, adgang til å, sitat: "søke etter, registrere, avbilde, holde i stand, restaurere, bygge opp igjen, flytte og gjerde inn automatisk fredete kulturminner og gjøre de tiltak som trengs til pleie og anskueliggjørelse av dem, herunder rydde området omkring."

I henhold til forskrift om faglig ansvarsfordeling m.v etter kulturminneloven § 1 er Riksantikvaren gitt myndighet etter kml § 11 første ledd pkt. a for, sitat: "... automatisk fredete kulturminner fra middelalder for så vidt gjelder kirker, klostre og kirkelige anlegg, borger og befestninger, byanlegg og rester av slike og stående bygninger av alle slag."

Det er lagt til grunn, bl.a. i skjøtselshåndboka, at sikringstiltak går inn under kml § 11 første ledd pkt. a.

Berørt område

Alle nye ledninger til Skoger gamle kirke, i forbindelse med forskjellige sikringstiltak, skal samles i én grøft, som starter ved vannkum syd vest for kirkegården, og krysser den middelalderske delen av kirkegården fra området ved gammel trapp i syd i kirkegårdsmuren og frem til kirkens våpenhus.

Riksantikvarens merknader:

De beskrevne tiltakene vil trolig ikke berøre intakte kulturlag fra middelalderen. Det er lite løsmasser i det aktuelle området og fjellet ligger nær overflate, og er i dagen på et sted nær den tegnede traseen.

Ved befarings 05.12.2000 er fremgangsmåte og omfang diskutert i detalj mellom Bardalen og undertegnede.

Tiltaket vil ikke virke inn på det automatisk fredete kulturminnet mer enn absolutt nødvendig, og vi går inn for at tiltaket gjennomføres som beskrevet.

I forbindelse med ordinær dispensasjon etter kml § 8 1. ledd blir det i alminnelighet stillet vilkår om å sikre kildeverdien av kulturminnet, herunder kunnskap om kirkebygningen, kulturlaget og kirkegården. I dette tilfelle forutsettes det at det blir foretatt en forsvarlig arkeologisk dokumentasjon av lagfølge, strukturer og enkeltheter ved eventuelle funnforhold i de jordlag som skal graves opp. Dersom det er mulig, skal det graves i gamle grøfter - omgravet kirkegårdsmasse.

Varsel:

I medhold av kulturminneloven § 11 første ledd pkt. a gis Drammen kirkelige fellesråd med dette varsel om at det vil bli gjennomført gravearbeider i grunnen på kirkegården i forbindelse med forskjellige sikringsarbeider på Skoger gamle kirke som vist på vedlagte skisse, stemplet og datert 15.12.2000.

Vilkår:

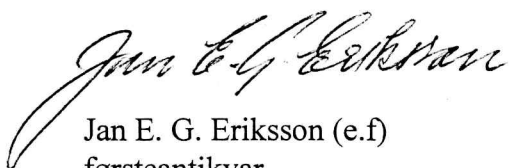
Gravearbeider i forbindelse med tiltaket skal *hvis mulig* begrenses til gamle grøfter/omrørte kirkegårdsmasser. Så langt det er mulig skal oppgravde masser tilbakefylles i grøften, for sikring av at omgivende intakte lag ikke skades av aksellererende nedbrytning.

Castor kompetanse, Geir Erik Bardalen skal ha tilsyn og dokumentasjonsansvar ved graving av grøft for ledninger langs kirkegårdsmuren og fra denne til kirken. Rapportering skal skje til Riksantikvaren.

Såfremt tiltaket ikke kan gjennomføres som vist på vedlagte skisse stemplet og datert 15.12.2000, fordi det kreves større endringer skal dette forelegges oss til ny avgjørelse.

Dersom det under arbeidet fremkommer faste strukturer av automatisk fredete kulturminner, eller det blir gjort ekstraordinære funn, skal arbeidet stanses i den utstrekning dette kan berøre kulturminnet eller funnet. Riksantikvaren avgjør deretter om arbeidet kan fortsette og vilkårene for dette, jfr. kml § 8, 2. ledd. Dersom det blir gjort funn av løse kulturminner eldre enn 1537, gjenstander, er disse statens eiendom, jfr. kml § 12. Kostnader for konservering og magasinering av slike funn vil bli beregnet av UKM Oldsaksamlingen, Universitetet i Oslo. Omfang av eventuell nødvendig konservering avklares etter at undersøkelsene er avsluttet.

Med hilsen

Jan E. G. Eriksson (e.f)
førsteantikvar

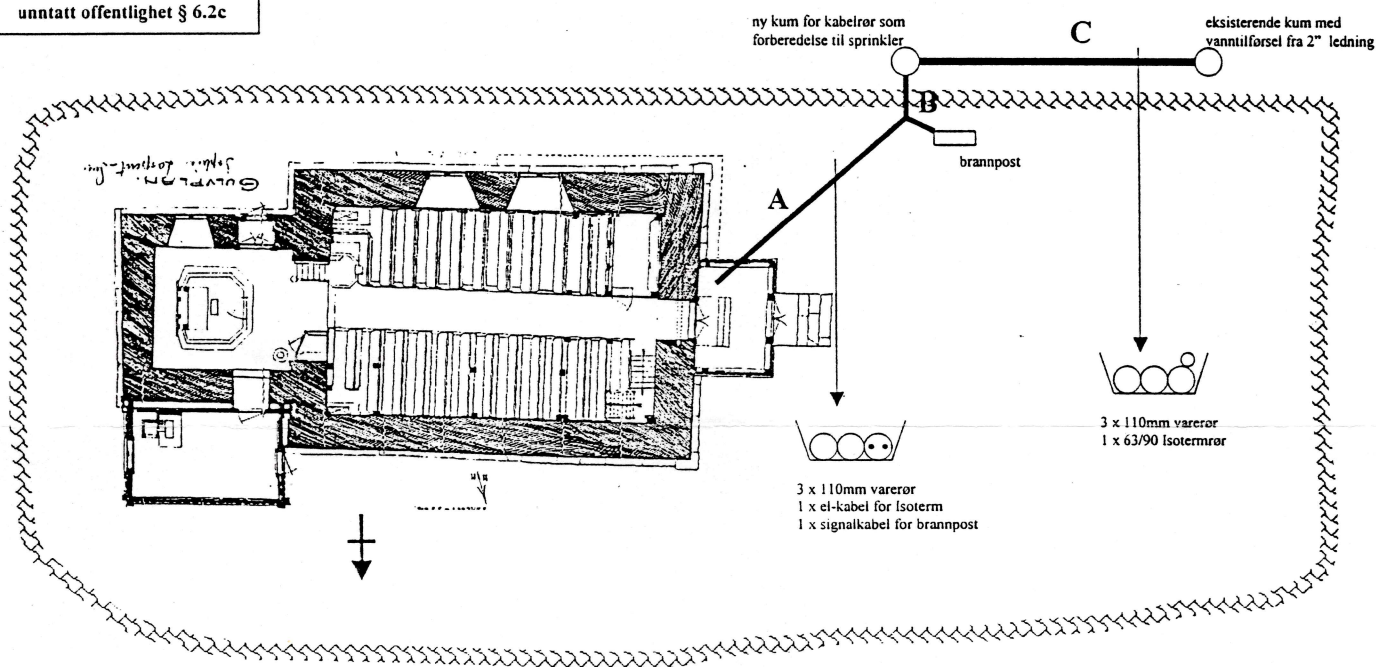
Vedlegg: Kart over berørt område, påtegnet og datert 15.12.2000

Gjenpart: Buskerud Fylkeskommune, Kulturavdelingen
Castor kompetanse, Geir Erik Bardalen
Riksantikvaren, Oslo
UKM Oldsaksamlingen

SKOGER GAMLE KIRKE, DRAMMEN KOMMUNE - VARSEL OM GRAVING AV GRØFT FOR LEDNINGER PÅ KIRKEGÅRDEN I HENHOLD TIL LOV OM KULTURMINNER (kml) AV 9. JUNI 1978 NR 50, § 11 FØRSTE LEDD PKT. A: BERØRT OMRÅDE

Skoger gamle kirke - skjematisk fremstilling av grøft med installasjoner for brannpost og sprinkleranlegg

unntatt offentlighet § 6.2c

A - er grøft for kabelrørføring, mellom kum for vannforsyning og inntakspunkt i våpenhus, el-tilførsel mm til brannpost, samt til utkasterør for kirkens dreneringsløsning. Grøften løper over den grunneste del av kirkegården med jordoverdekning varierende fra 30-50 cm over fjell.

B - er passage gjennom kirkegårdsmuren. B er lagt gjennom en utrast del av muren som er planlagt rekonstruert.

C - er grøft utenfor kirkegårdsmur. Området er skjermet for trafikk. Grøften legges dermed grunn til en dybde på ca 50cm.

Løsningen A-B-C representerer den korteste rør- og grøftelengde, de enkleste og minst omfangsrike inngrep i tilknytning til kirkebygning og kirkegård. A og B vil dessuten kunne benyttes for løsninger og aktiviteter som er en planlagt del av reparasjonsprosjektet.

CK/GEB 21.11.00

15.12.2000

Jan E. G. Eriksson
Riksantikvaren, Distriktskontor Syd
Jan E. G. Eriksson (e.f)
forsteantikvar